



**Handläggare**  
Eva Svedman  
Telefon: 08-508 10 320

**Till**  
Östermalms stadsdelsnämnd  
sammanträde 2013-08-22

## **Socialstyrelsens förslag till allmänna råd om grundläggande kunskaper och förmågor hos personal som ger stöd, service eller omsorg enligt SoL eller LSS till personer med funktionsnedsättning**

Svar på remiss dnr 325-838/2013

### **Förvaltningens förslag till beslut**

Östermalms stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och översänder det till Kommunstyrelsen.

Göran Månsson  
stadsdelsdirektör

Jan Rönnberg  
avdelningschef

### **Sammanfattning**

I ärendet svarar förvaltningen på en remiss med ett förslag från Socialstyrelsen om allmänna råd som rör grundläggande kunskaper och förmågor hos personal som ger stöd, service eller omsorg enligt SoL eller LSS till personer med funktionsnedsättning. Förvaltningen välkomnar förslaget i sin helhet och lämnar också några förslag på tillägg i de allmänna råden.

## Bakgrund

Socialstyrelsens förslag till allmänna råd om grundläggande kunskaper hos personal som ger stöd, service eller omsorg enligt SoL och LSS till personer med funktionsnedsättning har sänts till 25 kommuner för yttrande, varav Stockholms kommun är en. Därutöver har förslaget sänts till ett stort antal förbund och föreningar inom funktionshinderområdet samt till vissa myndigheter.

Kommunstyrelsen begär svar till den 26 juli, varför yttrandet har sänts som ett kontorsutlåtande och kommer att beslutas i augustinämnd.

## Ärendet

I de allmänna råden ges rekommendationer till stöd för tillämpningen av bestämmelserna i 3 kap 3 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453) om personal och lämplig utbildning och erfarenhet och i 6 § andra stycket lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, om personal som behövs för att ett gott stöd och en god service och omvårdnad ska kunna ges. De allmänna råden är endast rekommendationer om vilka grundläggande kunskaper och förmågor som personal bör ha. Vissa arbetsuppgifter kan kräva ytterligare kunskap eller förmåga än de som framgår i de allmänna råden.

Behovet av allmänna råd grundar sig bl a på tillsynens erfarenheter som visar att missförhållanden i verksamheter som ger stöd till personer med funktionsnedsättning många gånger kan hänföras till att personalen inte har tillräcklig och adekvat kompetens. Situationer som tillsynen har uppmärksammat är bl a brister i bemötande, kränkningar av enskildas integritet, otillåtna begränsningsåtgärder och brister i dokumentationen. Ytterligare ett skäl till behovet av allmänna råd är att regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att öka kunskapen om de individuella stödets utformning genom, *En strategi för genomförande av funktionshinderpolitiken 2011-2016*.

Råden gäller för den personal som i sin yrkesutövning ger personer med funktionsnedsättning stöd, service eller omsorg efter beslut. Om den enskilde själv har utsett sin personliga assistent är de allmänna råden tillämpliga endast i de delar som

avser kunskaper och förmåner beträffande grundläggande värden, regelverk samt förhållningssätt och bedömningsförmåga.

De allmänna råden gäller *inte* för personal som i sin yrkesutövning i socialtjänstens omsorg om personer med funktionsnedsättning eller enligt LSS huvudsakligen utför andra arbetsuppgifter än de som omfattas av första stycket. De gäller *inte* heller de som arbetar i socialtjänstens omsorg om äldre och omfattas av Socialstyrelsens allmänna råd om grundläggande kunskaper hos personal som arbetar i socialtjänstens omsorg om äldre. *Inte* heller personal som enligt 4 kap patientsäkerhetslagen har legitimation eller särskilt förordnade att utöva ett visst yrke i hälso- och sjukvården. De allmänna råden gäller *inte* heller för praktikanter och frivilligarbetare.

Ansvar för att det finns personal med lämplig utbildning och erfarenhet ligger ytterst hos ansvarig nämnd eller hos den som bedriver enskild verksamhet.

För de verksamheter som satsar på att höja kunskaps- och erfarenhetsnivån kan det leda till ökade kostnader för utbildningstillfällen, vikarietäckning etc. Under 2013-14 har regeringen avsatt 300 mnkr årligen genom *Omvårdnadslyftet* för att stärka den grundläggande kompetensen inom både äldre- och funktionshinderomsorgen, specifikt avseende personal som arbetar med stöd och omsorg enligt SoL.

Rubrikerna i de allmänna råden är:

- Tillämpningsområde
- Utbildning
- Grundläggande kunskaper och förmågor
  - Grundläggande värden
  - Regelverk
  - Förhållningssätt och bedömningsförmåga
  - Kommunikation
  - Funktionsnedsättningar och dess konsekvenser
  - Hälsa
  - Personlig omsorg
  - Social gemenskap och sysselsättning
  - Aktiviteter i vardagen
  - Fortbildning

## Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialtjänstavdelningen och har på sedvanligt sätt behandlats i förvaltningsgrupp. Rådet för funktionshinderfrågor har också haft möjlighet att yttra sig. Ärendet har också sänts till landstinget för information/samråd.

## Förvaltningens synpunkter och förslag

Östermalms SDF välkomnar Socialstyrelsens förslag till allmänna råd om grundläggande kunskaper hos personal som ger stöd, service och omsorg enligt SoL och LSS till personer med funktionsnedsättning. Råden visar på komplexiteten i arbetet och den mycket breda kompetens som krävs av omsorgsassistenterna i dessa yrken.

Personalen förväntas kunna kommunicera med brukare, kollegor, anhöriga, myndighetspersoner och övriga intressenter runt brukaren. Sköta hem och hushåll. Ha kunskaper om funktionsnedsättningar, planera, dokumentera, samverka och uppföljning mm, vilket de allmänna råden ger förutsättningar till.

Förvaltningen föreslår att följande tillägg bör göras avseende:

### *Kommunikation*

- Förmåga att arbeta på ett anhörigstödande sätt.

### *Personlig omsorg*

- Nagelvård och rakning ska finnas med i kunskaperna kring den personliga hygien

### *Social gemenskap och sysselsättning*

- Förmåga att kunna inventera, utveckla och planera fritidsaktiviteter utifrån den boendes intressen.

## Bilagor

Remissen dnr 325-838/2013